

PSST... MATURA

PYTANIE JAWNE 45 · MATURA USTNA 2027–2028

WESELE · KONTEKST: DZIADY CZ

DUCHY PRZYSZŁY NA WESELE

Pytanie jawne 45: „Symboliczne znaczenie widm i zjaw. Omów zagadnienie na podstawie Wesela Stanisława Wyspiańskiego. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst”. Proponowany kontekst: Dziady, część II Adama Mickiewicza. Spróbuj odpowiedzieć przed rozwinięciem wskazówek.

TEŻA W JEDNYM ZDANIU

Zjawy wydobywają ukryte lęki i pragnienia bohaterów, a prywatną noc weselną zamieniają w rozmowę o historii i przyszłości Polski.

GOTOWE ZDANIA NA EGZAMIN

NA POCZĄTEK

Zjawy w „Weselu” wydobywają lęki i pragnienia bohaterów, a prywatną noc weselną zamieniają w rozmowę o historii i przyszłości Polski.

NA ZAKOŃCZENIE, PO KONTEKŚCIE

Duchy Wyspiańskiego, tak jak duchy z „Dziadów” części drugiej, mówią przede wszystkim o żywych.

SCHEMAT ODPOWIEDZI

Nie wyliczaj nazw zjaw. Przy każdej zapytaj — komu się ukazuje, co przywołuje, co mówi o teraźniejszości. Stańczyk: polityczna bierność. Rycerz: przepaść między zachwytem przeszłością a czynem. Upiór: społeczna rana. Wernyhora: szansa. Chochot: jej zmarnowanie.

Chcesz mieć to pytanie z głowy? W książce „Psst... matura” masz wszystkie 76 pytań: tezę, gotowe zdania, plan, pułapki i trening — a w tomie 2 wzorcowe wypowiedzi. Zajrzyj: niekazmuliczyc.pl/psst/

SPRAWDŹ SIĘ

Odpowiedz najpierw sam(a) — kierunek odpowiedzi zakryj kartką.

1. Postaw tezę — Dlaczego nie wystarczy powiedzieć, że zjawy „tworzą nastrój”?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Każda zjawia konfrontuje konkretnego uczestnika wesela z jego postawą albo pamięcią historyczną. Razem ujawniają przyczyny narodowej niemocy oraz możliwość działania.

2. Dobierz pary i sensy — Komu ukazują się Stańczyk, Rycerz, Upiór i Wernyhora? Co mówi każda z tych par?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Taniec symbolizuje uśpienie i ruch bez celu po stracie złotego rogu. Słomiana osłona róży dopuszcza ostrożną nadzieję na przyszłe przebudzenie, ale finał dramatu go nie pokazuje.

3. Dodaj kontekst — Jaką funkcję pełnią duchy w *Dziadach* II i czym różni się nacisk obu dramatów?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Przywołane przez Guślarza duchy pokazują moralne prawdy o cierpieniu, miłosierdziu i więzi z ludźmi. Zjawy w *Weselu* także uczą rozpoznawania prawdy, lecz ich symbolika dotyczy ponadto zbiorowej historii i szansy na czyn.

4. Pytanie komisji — Dlaczego zjawy przychodzą akurat do tych osób?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Bo odpowiadają ich lękom i marzeniom. Zjawia jest lustrem gościa.

5. Pytanie komisji — Która zjawia jest dla ciebie najważniejsza?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Np. Wernyhora jako szansa albo Chochół jako symbol uśpienia. Uzasadnij wybór.

6. Pytanie komisji — Jakie „widma” przeszłości mogą prześladować współczesnych?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Refleksja własna: niezataśnione krzywdy, spory historyczne, rodzinne tajemnice.